

Wrocław, Zgorzelec, Warszawa, 18 maja 2026 r.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Sz. P. Donald Tusk

Al. Ujazdowskie 1/3

00-583 Warszawa

List otwarty do Prezesa Rady Ministrów w sprawie pilnej potrzeby transformacji subregionu Turów

Szanowny Panie Premierze,

zwracamy się do Pana z pilnym apelem o podjęcie zdecydowanych działań w sprawie transformacji subregionu Turów. Brak realnego planu dla tego regionu staje się jednym z najpoważniejszych zaniedbań polityki transformacji energetycznej Polski.

Dziś podtrzymywana jest niebezpieczna fikcja, że kompleks Turów może funkcjonować jeszcze przez dekady, a transformacja nie wymaga natychmiastowych działań ze strony rządu. Tymczasem dostępne analizy ekonomiczne i energetyczne wskazują jednoznacznie: **czas na przygotowanie wygaszania kompleksu Turów kończy się właśnie teraz**. Brak decyzji to rosnące ryzyko załamania społeczno-gospodarczego regionu - scenariusza, który Polska zna z doświadczeń Wałbrzycha lat 90'.

Skala potencjalnych skutków jest ogromna. Kompleks Turów (kopalnia i elektrownia) zatrudnia obecnie około 3500 osób, a kolejne kilka tysięcy miejsc pracy zależy od niego pośrednio. Oznacza to, że nawet kilkanaście tysięcy osób w regionie jest narażone na utratę pracy lub dochodów w wyniku niekontrolowanego wygaszania kompleksu. Obawy te dzielą samorządy, mieszkańcy regionu oraz pracownicy kompleksu Turów - i coraz głośniej mówią o tym, że rząd nie odpowiada na ich realne potrzeby. Brak planu na transformację oraz dywersyfikacji lokalnej gospodarki to nie tylko zaniedbanie, ale świadome pozostawienie regionu w stanie niepewności, w którym koszty transformacji poniosą przede wszystkim pracownicy i mieszkańcy regionu.

Turów nie ma przyszłości ekonomicznej do 2044 r.

Eksperti w tej sprawie są zgodni. Wobec postępów transformacji przy wzrastającym szybko udziale OZE w polskim miksie energetycznym, jesteśmy przekonani, że Kompleks Turów nie ma szans ekonomicznych funkcjonować aż do 2044 r.

W 2024 r. eksperci Fundacji InStrat przygotowali na ten temat obszerny raport pt. „Zmierzch węgla brunatnego”¹. Stwierdzają w nim, że:

„(...) Wysokie koszty stałe odkrywki sprawiają, że utrzymanie elektrowni na węgiel brunatny w roli rzadko uruchamianych mocy szczytowych i sezonowych nie będzie opłacalne. Analiza modelarska InStrat wskazuje na zasadność zamknięcia tego sektora najpóźniej w perspektywie 2030–2035.

“Już teraz Turów musi dopasowywać profil pracy do zmieniającej się produkcji z OZE. W przyszłości, za codzienną współpracę z OZE odpowiadały będą elastyczne jednostki gazowe, o niższych kosztach emisji EU ETS. (...) Nasze wyliczenia wskazują, że musimy zacząć poważne przygotowania do wygaszenia kompleksu już pierwszej połowie lat 30.”

Co istotne, również strategia Polskiej Grupy Energetycznej (PGE) wskazuje na faktyczne odejście od węgla w tym horyzoncie - dokument nie przewiduje produkcji energii elektrycznej z węgla po 2035 roku. Oznacza to, że nawet **właściciel kompleksu przewiduje jego wygaszenie znacznie wcześniej, niż deklarowany dziś rok 2044.**

Niepokój w nas budzi fakt, iż w wyniku polityki poprzedniego rządu i obecnego, a także PGE – subregion oraz Kompleks Turów, w przeciwieństwie do większości regionów węglowych w Polsce, pozostaje:

- bez adekwatnego Planu Sprawiedliwej Transformacji,
- bez dostępu do dedykowanych środków unijnych,
- bez jasnej strategii rządu.

Olbrzymim problemem jest kwestia rozproszonej odpowiedzialności za transformację porzuconych przez poprzednią władzę regionów węglowych jak Turów. Doświadczenia innych regionów węglowych - w Polsce (Wielkopolska Wschodnia) i Europie - **pokazują jasno: transformacja udaje się tam, gdzie jest silne przywództwo i jasny plan działania. Potrzebne są natychmiastowe decyzje.**

Dlatego, wraz z licznym gronem ekspertów, naukowców, mieszkańców regionu oraz organizacji pozarządowych, apelujemy o podjęcie trzech kluczowych kroków.

1. Wyznaczenie jednego ośrodka odpowiedzialności.

Rząd powinien niezwłocznie wskazać resort odpowiedzialny za koordynację transformacji subregionu Turowa. Naszym zdaniem może to być najbardziej predestynowany w rządzie np. Minister Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich;

2. Ustalenie harmonogramu wygaszania kompleksu

Na podstawie licznych raportów i ekspertyz ekonomiczno-społecznych, strategii Grupy PGE, określenie przez rząd – podobnie jak w wypadku Bełchatowa –

¹ Smoleń, M., Kubiczek, P., Rączka, J. (2024). Zmierzch węgla w Turowie. Region potrzebuje planu sprawiedliwej transformacji InStrat Policy Paper 05/2025, dostępny: [Instrat-Policy-Paper-05-2024-Zmierzch-węgla-w-Turowie.pdf](https://www.instrat.org.pl/wp-content/uploads/2024/05/Instrat-Policy-Paper-05-2024-Zmierzch-węgla-w-Turowie.pdf)

harmonogramu wyłączania poszczególnych bloków elektrowni oraz kopalni Turów;

3. Przygotowanie planu sprawiedliwej transformacji i dywersyfikacji lokalnej gospodarki.

Równolegle, znając harmonogram, minister koordynujący winien jak najszybciej zainicjować przygotowanie Planu Sprawiedliwej Transformacji subregionu włączając szeroko stronę biznesową, społeczną i samorządową (lokalną i wojewódzką). Plan ten powinien, opierając się na dostępnych środkach krajowych i europejskich, zapewnić realne alternatywy gospodarcze dla regionu.

Podpisali:

L.p.	Organizacja / instytucja	Imię i nazwisko reprezentanta	E-mail	Logo
1.	Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA	Radosław Gawlik	rgawlik@eko.org.pl	
2.	Fundacja Mission Possible	Tomasz Waśniewski	t.wasniewski@missionpossible.org.pl	
3.	Pracownia na rzecz Wszystkich Istot	Katarzyna Wiekiera	katarzyna@pracownia.org.pl	
4.	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	Wojciech Szymalski	w.szymalski@ine-isd.org.pl	
5.	Ekowyborca	Beata Borowiec	ekowyborca@gmail.com	
6.	Fundacja Frank Bold	Bartosz Kwiatkowski	bartosz.kwiatkowski@frankbold.org	
7.	Fundacja GAP Polska	Zdzisław Nitak	zs.nitak@gappolska.org	
8.	Zielony Instytut	Dariusz Szwed	dariusz.szwed@zielonyinstytut.pl	

9.	Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Przyjezierze	Józef Drzazgowski	jozefdrzazgowski@one t.eu	
10.	Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki	Zbigniew Karaczun	pkeom.org@gmail.com	
11.	Fundacja Ekologiczna Zielona Akcja	Irena Krukowska -Szopa	krukowska@zielonaakcja.pl	
12.	Komitet Transformacji Subregionu Turów	Rafał Gronicz	biuro@storie.pl	
13.	Stowarzyszenie Rozwoju Innowacyjności Energetycznej	Joanna Tokarczuk	jtokarczuk@storie.pl	
14.	Fundacja Instrat	Michał Hetmański	michal.hetmanski@instrat.pl	
15.	Stowarzyszenie Ziębicka Inicjatywa Obywatelska	Jacek Rogoliński	rogolinski@gmail.com	
16.	Fundacja Greenpeace Polska	Anna Meres	anna.meres@greenpeace.org	
17.	Stowarzyszenie DOM KOŁODZIEJA	Elżbieta Lech -Gotthardt	dom.kolodzieja@gmail.com	
18.	Społeczny Instytut Ekologiczny	Elżbieta Lenarczyk	elapriw@gmail.com	
19.	Fundacja EkoRozwoju	Krzysztof Smolnicki	krzysiek@eko.org.pl	
20.	Towarzystwo na rzecz Ziemi	Robert Wawręty	robert@tnz.most.org.pl	

21.	Stowarzyszenie Dolnośląski Kongres Kobiet	Magdalena Rozwadowska	mmrozwadowska@gmail.com	
22.	Stowarzyszenie Zgorzelec Miasto Dialogu	Edyta Krajniak-Burba	Edyta.krajniak@gmail.com	
23.	Koło Gospodyń Wiejskich w Dłużynie Górnej	Magdalena Wiewióra	kgwdluzynagorna@gmail.com	
24.	Stowarzyszenie Media Lokalne	Magdalena Kościańska	magda-tvk@wp.pl	